

SZÖVEGÉRTÉS-SZÖVEGALKOTÁS

RAJZ ÉS VIZUÁLIS KULTÚRA • 5. évfolyam TANULÓI MUNKAFÜZET

Készítette: Ternákné Gábori Gabriella
Molnár Krisztina

- 3 Az ókori Egyiptom építésze
- 8 Az ókori görög szobrászatról

A KIADVÁNY KHF/1378-14/2009 ENGEDÉLYSZÁMON 2009. 05. 14. IDŐPONTTÓL TANKÖNYVI ENGEDÉLYT KAPOTT.

EDUCATIO KHT. KOMPETENCIAFEJLESZTŐ OKTATÁSI PROGRAM KERETTANTERV

A KIADVÁNY A NEMZETI FEJLESZTÉSI TERV HUMÁNERŐFORRÁS-FEJLESZTÉSI OPERATÍV PROGRAM 3.1.1. KÖZPONTI PROGRAM (PEDAGÓGUSOK ÉS OKTATÁSI SZAKÉRTŐK FELKÉSZÍTÉSE A KOMPETENCIA ALAPÚ KÉPZÉS ÉS OKTATÁS FELADATAIRA) KERETÉBEN KÉSZÜLT, A SULINOVA OKTATÁSI PROGRAMCSOMAG RÉSZÉKÉNT LÉTREJÖTT TANULÓI INFORMÁCIÓHORDOZÓ. A KIADVÁNY SIKERES HASZNÁLATÁHOZ SZÜKSÉGES A TELJES OKTATÁSI PROGRAMCSOMAG ISMERETE ÉS HASZNÁLATA.

A TELJES PROGRAMCSOMAG ELÉRHETŐ: WWW.EDUCATIO.HU CÍMEN.

FEJLESZTÉSI
PROGRAMVEZETŐ

KERNER ANNA

SZAKMAI BIZOTTSÁG

BALÁZS GÉZA, CHACHESZ ERZSÉBET, HAJAS ZSUZSA, TÓTH LÁSZLÓ

FELELŐS SZERKESZTŐ

NAGY MILÁN

SZAKMAI LEKTOROK

BALÁZS GÉZA, CHACHESZ ERZSÉBET, HAJAS ZSUZSA, TÓTH LÁSZLÓ

A TANKÖNYVVÉ
NYILVÁNÍTÁSI
ELJÁRÁSBAN
KÖZREMŰKÖDŐ
SZAKÉRTŐK

TANTÁRGYPEDAGÓGIAI SZAKÉRTŐ: SZUHÁNYINÉ SZAPPANOS ÉVA
TUDOMÁNYOS-SZAKMAI SZAKÉRTŐ: PONGRÁC ALFRÉD
TECHNOLÓGIAI SZAKÉRTŐ: KARÁCSONY ORSOLYA

© TERNÁKNÉ GÁBORI GABRIELLA, MOLNÁR KRISZTINA, 2008

© EDUCATIO KHT., 2008

RAKTÁRI SZÁM:

H-BSZE0508

TÖMEG:

60 GR.

TERJEDELEM:

1,68 A/5 ÍV

AZ ÓKORI EGYIPTOM ÉPÍTÉSZE

Egyiptom építészetének leghíresebb alkotásai a **piramisok** és a **templomok**. Ezek a csodálatos épületek **két-háromezer évvel** Krisztus születése előtt keletkeztek.

Mik is azok a **piramisok**? Ma emlékműveknek tekintjük őket. Az egyiptomiak azonban a **fáraó** túlvilági lakhelyének szánták. Ezért építettek **járatokat**, kis **kamrákat** a piramisokba. Gyakoriak bennük a **labirintusszerű** utak is. Ezeket főként a **sírrablók** megtevesztésére alakították ki. Ennek ellenére a sírokat még Egyiptom fennállása alatt kirabolták. A kincsek helyett mára csak a labirintusokról szóló **legendák** maradtak meg.

A piramis mint forma az egyiptomiak számára az **örökkévalóság** jelképe volt. De a ma embere is áhítattal szemléli a belőle sugárzó **stabilitást**. A piramis szabályos gúlaalakja a **Nap** felé irányítja a tekintetet. A Nap pedig az **istenség** örök hatalmát fejezi ki.

Figyeljük csak meg a **gizai** piramisokat! A **kőgúlák** több mint száz méter magasak.

Ezek a piramisok **kétmillió** kőtömbből épültek fel. A kőtömbök súlya pedig egyenként két és fél tonna. A kőtömböket eredetileg csiszolt, hófehér **mészköburkolat** fedte. Ez a vakító fény még inkább vonzotta az emberek tekintetét a Nap felé. Ezt a burkolatot azonban az idők folyamán elhordták más építkezésekhez.

Az egyiptomi művészet másik csodája a **templomépítészet**. A piramishoz hasonlóan a templom is szent hely, de itt maga az **istenség** lakozik.

Hogyan is képzeljük el egy egyiptomi templomot? A szent területet két hatalmas **kapubástya** védi. E mögött foglal helyet két nyitott **udvar** és két fedett **oszlopcsarnok**. A szertartások az oszlopcsarnokban folytak, a fedett részekbe csak a papok léphettek be.

A templom hatalmas mérete, erős anyaga és szigorú rendje az **állandóságot** jelképezi. Akár a piramis, a templom is az **örökkévalóság** érzetét kelti. Az ötezer éves egyiptomi építészet ezért a mai, európai ember számára is nagy élményt jelent.

Giza

Szakkara

Luxor

MUNKALAP

1. Milyen címet adnál az olvasott szövegnek?

2. Mik is azok a piramisok?

Az első és második bekezdés alapján alkoss mondatokat! Mindegyikben szerepeljen a *piramis* kifejezés és az általunk megadott szó! Mindkettőt elláthatod ragokkal!

piramis • fáraó

piramis • Egyiptom

piramis • labirintus

3. A piramis az örökkévalóság jelképe.

A harmadik-negyedik bekezdés és a képek alapján saját szavaiddal támaszd alá a fenti állítást! Saját érzéseidet is megfogalmazhatod mondataidban!

Például: A piramis magassága hatalmat sugároz.

4. Az egyiptomiak temploma

Olvasd el újra az ötödik és hatodik bekezdést! Ezek alapján egészítsd ki az alábbi szöveget! A következő szavakat használhatod fel: *szent, istenség, két, papok, udvarba, oszlopcsarnok, szertartások*.

Az egyiptomiak számára a templom az _____ lakóhelyét jelentette.

Ezért az épület legbensőbb részébe csak a _____ léphettek be. Ez a terület

_____ fedett _____ből állt. Az emberek csak a két nyitott _____ léphettek be. Itt folytak ugyanis a _____.

Az egész épületet két hatalmas _____ védte. Ez jelezte az emberek számára, hogy a templom _____ terület.

5. Az utolsó bekezdés szerint a templom is az örökkévalóság érzetét kelti. Milyen szavakat idéz föl számodra ez a kifejezés? Írd be a táblázat megfelelő részébe e szavakat!

<p>Keress a teljes szövegben olyan szavakat, amelyek rokonságban állnak az „örökkévalósággal”!</p>	
<p>Szemléld meg a képeket, és önts szavakba a látványt! Használd bátran a fantáziádat is!</p>	

6. Írj rövid fogalmazást az alábbi címmel!

A labirintus építője voltam...

TANULÓI ÉRTÉKELÉS

A legfontosabb dolog, amit megtanultam:

A legjobban ez tetszett:

A legtöbb problémát ez jelentette:

Amit még tudni szeretnék a témáról:

Akitől a legtöbbet tanultam:

AZ ÓKORI GÖRÖG SZOBRÁSZATRÓL

Az ókori görög szobrászat **kézműves mesterség** volt. A mesterek a **gyakorlat** során adták át tudásukat tanítványaiknak. A tanítványból aztán mester lett, s immár ő hagyományozta tovább az ismereteket. Így minden szobrász munkája őrzött valamit az előző mesterek tudásából.

Az újabb és újabb mesterek azonban **változásokat** is hoztak. Jó példa erre, ha megfigyeljük ezeket a képeket. A szobrokon nyomon követhetjük, hogyan változott a szobrászok érdeklődése **400 év** alatt. Ezek az alkotások ugyanis a **Krisztus előtti 5. és 2. század** közötti időben készültek.

Az itt látható szobrok **emberalakokat** ábrázolnak. De már első látásra is megfigyelhetők a **különbségek**. A **lándzsavívő** alakja például könnyed nyugalmat áraszt. A **diszkoszvetőt** szemlélve azonban érezzük a hatalmas lendületet. **Lüszipposz szobra** tele van mozgékonyssággal, eleven-séggel. A **Laokoón-csoport** alakjait pedig szörnyű feszültség járja át.

Az évszázadok alatt tehát jelentősen változott az ember ábrázolásának módja. **Mi ennek az oka?** Mi vezette a mesterek kezét, amikor megalkották e szobrokat?

A görög szobrászat legfőbb eljárása a **kont-**

raposzt volt. A mesterek az álló alak **egyensúlyát** igyekeztek kifejezni. A szobor megalkotásakor azonban az alak **mozgáskészségét** is érzékeltetni akarták. Ezt az **álló láb** és a **támaszkodó láb** ellentétével érték el. A **kontraposzt** tehát olyan eljárás, amely az alak **nyugalmát és mozgékonyágát** egyszerre ábrázolja.

Később a mesterek érdeklődéssel fordultak az **olimpiai játékok** résztvevői felé. Ekkor az atléta mozgása került az ábrázolás középpontjába. Az alkotás során egy-egy olimpiai **gyakorlatot** sűrítettek a szobrokba.

Ezután a **bonyolultabb testhelyzetek** ábrázolása lett a fő cél. A mesterek a nagy ívű mozdulatokat igyekeztek megörökíteni. Szívesen mintázták meg például a saját tengelye körül megcsavarodó testet.

Végül egyre inkább a mozgásé lett a főszerep. A szobrászok az erőteljes, **heves mozdulatok** ábrázolására törekedtek. Érdeklődéssel fordultak például a tánc vagy a küzdelem élménye felé.

Az ókori görög szobrászat alapja tehát végig az **emberi test** volt. A századok alatt azonban folyamatosan eltolódott a hangsúly. A **nyugalom** szépsége helyett a **lendület** szépsége vált fő témává.

Polikleitosz:
Lándzsavívő

Müron:
Diszkoszvető

Lüszipposz:
Apoxyomenos

Rhodoszi Athanadórosz,
Agészandrosz és Poliüdórosz:
Laokoón-csoport

(A képek forrása: www.sze.hu/muvtori/belso/stilusok/gorog/gorog5.htm)

MUNKALAP – MEGOLDÁS

1. Figyeld meg ismét a képeket! Keresd meg a szövegben a hozzájuk illő szavakat! Egy-egy szóval segítünk. Ezután saját szavaiddal írd le érzéseidet!

A lándzsavívő

A szöveg kulcsszavai: _____

Saját szavaid: pl. _____

A diszkoszvető

A szöveg kulcsszavai: olimpia, _____

Saját szavaid: pl. _____

Apoxiomenosz

A szöveg kulcsszavai: _____

Saját szavaid: pl. _____

Laokoón-csoport

A szöveg kulcsszavai: feszültség, _____

Saját szavaid: pl. _____

2. Válassz ki egyet az alábbi alcímek közül! Két-három mondatban foglald össze az ismereteidet!

AZ ÓKORI GÖRÖG SZOBRÁSZATRÓL

Mesterek és tanítványok

vagy

A nyugalomtól a lendületig

TANULÓI ÉRTÉKELÉS

A legfontosabb dolog, amit megtanultam:

A legjobban ez tetszett:

A legtöbb problémát ez jelentette:

Amit még tudni szeretnék a témáról:

Akitől a legtöbbet tanultam:
